

Tháp Phổ Minh

Triều đại nhà Trần (1225 - 1400) nổi tiếng về ba lần chiến thắng giặc Nguyên - Mông, và cũng rất nổi tiếng về trình độ kiến trúc. Qua hơn 7 thế kỷ, đến nay chỉ còn lại 4 công trình kiến trúc nhà Trần khá nguyên vẹn là: tháp Phổ Minh (Nam Định), thành đá Tây Giai (Thanh Hóa), tháp Bình Sơn (Phú Thọ), tháp Huệ Phong (Quảng Ninh).

Chùa Phổ Minh

Chùa Phổ Minh là công trình kiến trúc Phật giáo, nguyên thủy được xây dựng từ thời nhà Lý (1010-1225) và được mở mang vào năm 1262, đời vua Trần Thánh Tông (1258-1278), mang đậm dấu ấn kiến trúc tiêu biểu thời Trần. Chùa nằm trên địa phận xã Lộc Vượng, ngoại thành Nam Định, cách thành phố khoảng 5km về phía Bắc.

Đại Việt sử ký toàn thư viết: "Tháng 2 năm Nhâm Tuất (1262) Thượng hoàng về chơi hành cung Tức Mặc ban yến tiệc cho nhân dân, nhân đấy thăng làng Tức Mặc lên làm phủ Thiên Trường, dựng cung Trùng Quang để các vua đã nhường ngôi về ở. Phía tây cung, dựng chùa Phổ Minh, lại dựng một cung riêng cho tư quân (vua đương triều) đến chầu thượng hoàng thì ngự ở đó gọi là cung Trùng Hoa".

Chùa Phổ Minh được liệt vào hàng đại danh lam của cả nước. Xa xưa, trong khuôn viên chùa có nhà thủy tạ để tổ chức lễ hội, có hồ sen và nhiều cây cối cổ thụ. Trước cửa chùa còn có chiếc đỉnh đồng nặng hơn 7 tấn, cao 1,6m, rộng hơn 2m. Chiếc đỉnh này là một trong "tứ đại khí" nổi tiếng nhất của Việt Nam (cùng tháp Báo Thiên, chuông Quy Điền và tượng chùa Quỳnh Lâm).

Tháp Phổ Minh được xây dựng năm 1305 đời vua Trần Anh Tông (1293-1314). Tháp cao 21,2m, gồm 14 tầng. Mái các tầng đều hẹp, dáng cao vút, nhỏ dần lên tận đỉnh. Bệ tháp và tầng thứ nhất được xây bằng đá xanh, các tầng còn lại xây bằng gạch. Trên đỉnh tháp là búp mái hình bầu rượu, được làm bằng đá. Kiến trúc tổng thể tháp hình chóp, đáy vuông, mỗi cạnh dài 5,21m. Tháp được dựng giữa chiếc hồ vuông 30m², trông giống như bông hoa sen nở trên mặt nước.

Tổng trọng lượng tháp Phổ Minh ước chừng trên 700 tấn. Trang trí trên tường tháp là hình tượng hoa sen, hoa cúc cách điệu. Những viên gạch ở phía ngoài cửa mỗi tầng tháp đều có khắc hình rồng vờn mây. 14 tầng tháp như 14 tác phẩm nghệ thuật lại kết hợp hài hòa thành một tổng thể kiến trúc tuyệt đẹp.

Có thể hình dung vào đời Trần, giữa vùng Tức Mặc - Thiên Trường hào hoa, tráng lệ với bao cung điện, lăng tẩm, nhà cửa, dinh thự, thái ấp, phủ đệ của các vương hầu quý tộc, của thái sư Trần Thủ Độ, của thượng tướng Trần Quang Khải... chùa tháp Phổ Minh là một điển hình trong tổng thể kiến trúc của cả vùng.